

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.	Egészévre	8 kor.
Fél évre	4 .	Egyes szám ára	20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők. Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Hol fekszik Petrozsény?

Helyi lap élén különösnek tetszik ez a czim. Nem tölünk ered. Kölcsönöztük a „Déva és vidéke”-től. Laptársunk július 20-iki számában nemcsak kioktatja az érdeklődőket, de be is bizonyítja, hogy Petrozsény nem Hunyadvármegyében, hanem a legsötétebb Ázsiában fekszik s Albánia közbiztonsági viszonyai mintaszerűeknek nevezhetők a petrozsényihez képest.

Etnográfiai ismertetésében az együvértartozás kötelékével összefűzött itteni társadalmat, mint szerves egészet alkotó csoport-egyént furcsa világításban tünteti fel midőn köztudomású tényként felsorolja, hogy „valahány munkakerülő és veszedelmes individuum biztos menedékhelyet és működési tért keres magának, az mind Petrozsénybe özőnlík. Itt aztán egész nyugodt lehet afelől, hogy senki sem kérde tőle, hogy ki ő és mivel foglalkozik.”

Közviszonyaink illusztrálására még azt is felmenti, hogy itt a csempészlet egészen nyíltan és üzletszerűleg divik. Romániából egész csürhéket és csordákat hajtának át a határon vámmentesen Magyarországra.

Igy szól laptársunk ismertetése, amit nem hagyhatunk észrevétel nélkül.

Tagadhatlan, hogy közbiztonsági állapotunk mintaszerűnek nem mondható, de se jóakaratra, se viszonyaink alapos ismeretére nem mutat az a ráfogás, hogy az élet és vagyon elleni merényletek itt napirenden vannak.

És, ha fordulnak is elő ilyen büntetendő cselekmények — aminthogy nemcsak Magyarországon, de egész Európában előfordulnak — ezeket nem lehet az idetelepülők, még kevésbé a hatóság rovására írni. Mert az előforduló ilyen merényletek nyolcztizredrészét nem is az idetelepülők, hanem az őslakosok követik el s ez sem marad megtorlás nélkül, minthogy a tetteseket rendszerint számadásra vonja a büntető igazságszolgáltatás. Ami legkevésbé vall a hatóság tehetetlenségére.

Csempészetek is fordulnak elő. De azt is rendszerint nem az idetelepültek követik el. Hogy csürhéket, csordákat egész üzletszerűen s vámmentesen hajtának át Romániából, az meg éppen nem igaz. A csempészettel szemben a szolgabíró, a csendőrség és pénzügyőrség buzgó támogatása mellett a legszigorubbán jár el. Hogy a kínáló alkalmat az anyagi előny könnyebb elérésére felhasználják a tágabb lelkiismeretű emberek, az már az ilyen egyének természetében rejlik. Egyik helyen csempészkednek dohánnyal, másikon pálinkával, vagy dugárukkal. Pedig azok a helyek nincsenek a legsötétebb Ázsiában. Itt a szarvasmarha- és sertés-csempészet mutatkozik előnyös tilalomszegésnek, telát akadnak, akik szerencsét próbálnak. Az ellenőrző, felügyelő közegek és a rendőrhatalóság dicséretére azonban nem hallgathatjuk el, hogy az ilyen kockázatos kísérletezés rendszerint nem sikerül. Nincsen egyetlen ember Petrozsényben, sőt az egész Zsilvölgyben, aki egy fillérnyi hasznót feltudna mutatni a csempészet révén. Már pedig, ha ez olyan üzletszerűen dívó haszonhajtó foglalkozás volna, lehetetlen, hogy anyagi előnyének jelenségei ne volnának.

Igaz, hogy hatályosabb határszéli felügyelettel a csempész-kísérletezésnek is elejét lehetne venni, ámde ez államrendészeti feladatot képez s ennek követelményei ahelyett, hogy kielégítenének, teljesen ignoráltak.

Egy, most életbeléptetett intézkedés ezt kézzelfoghatóan bizonyítja.

Eddig ugyanis két csendőr együtt teljesített szolgálatot. Most takarékosági szempontból csak egy-egy csendőr megy portyázni, nyomozni, közbiztonsági szolgálatot teljesíteni.

Bárkinék az agyában fogamzott meg ez a szerencsétlen gondolat, azt eléggé rosszolni, sőt elítélni nem lehet. Két felfegyverzett csendőr együtt imponáló karhatalmi erő, külön-külön ki van téve annak, hogy a vadászok, üldözött gonosztevők, csempészek, vagy verekedők orozva, vagy nyíltan lelővik, elpusztítják. Egy csendőr magában nem bír századrésznyi súlyal, eredményes fellépéssel, félemlítő hatással, mint kettő együtt.

Ezt tudniuk kellene azoknak, akik a csendőrség szolgálati szabályzatát megalkotni hivatnak.

Ha az állam ilyen közrendészeti intézkedéseket léptet életbe, akkor nem lehet csodálni, ha a törvénszegésre hajló elemek nem rettennek vissza a büntetendő cselekmények elkövetésétől.

Felemlítettük ezt, mint a csendőrségi szolgálatban életbeléptetett oly újítást, melynek félszégességét bővebben bizonyítani szükségtelen.

Visszatérve észrevételeink tulajdonképpeni tárgyára, nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül laptársunknak azt a ráfogását, hogy a munkakerülő és veszedelmes individuumok Petrozsényben biztos menhelyet találnak, mert itt senki sem kérde, hogy ki ő és mivel foglalkozik?

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGZÁJA.

Égés van Bedében!

Jakab Ödön.

Az én falum arról nevezetes, hogy ott soha sem történik semmi nevezetes dolog. Örökös egyformaságban forognak ott az évszakok s egyik esztendőnek a története szakasztott olyan, mint a másiké. Tavasszal mindjárt a hóleben megkezdik künn az emberek a mezei munkát, nyáron lekaszálják a réteket és learatják a vetéskertet, ősszel kukuricát szednek, vetnek, szüretelnek, télen pedig erdőt tisztogatnak, fát hordanak és esténként fonóba járnak. Nagyjában ennyi ott az élet, melynek békés egyhangúságát csak elvétve zavarja meg néha egy-egy verekedés, lakodalom, vagy valami temetés. Dolog örökké van, de mulatság ritkán. Ha valakinek úgy ünnepnapon vendége érkezik idegen faluból: ebéd után kíséltálnak ketten szépen a mezőre, megjárják a vetéseket s legfőlebb valamelyik hegytetőről lebamulnak a szomszéd faluba. Egyebet nem igen csinálnak. Valóságos eseményszámban ment, mikor Kovács Esztert egy vasárnap kihirdették a templomban Régeni Palival, aki a tavasz óta járogatott Bedéből a leányhoz. Mikor pedig estére kelte híre futamodott, hogy Régeni Pali Eszteréknél hirtelen beteg lett: a szó-szoros értelmében felbolydult az egész falú népe. Aki csak bírta magát, mind a Kovács Mózes úram kapujába csődült, hol kisebb-nagyobb csapatokba verődve traktálták a beteg völégény esetét.

— Szerencsétlen fiú! — sópáncodék egy szapora

nyelvű anyóka. — Mennyit törte magát, a míg Kovács Mózes úram nagy nehezen beléegyezett, hogy elvegye a lányát! S aztán né, most lesz beteg, mikor a pap már egyszer kihirdette őket!

— Hát még Eszter mennyit sirt utána! — tódítá a másik. A harangozó a szavukba vágott:

— Perszé Kovács Mózes úram eleinte nem tartotta azt a legényt elég módosnak arra, hogy Esztert neki adja. Azért húzódott a dolog.

Egy hang csufondárossan szólt:

— Hiába! Fősvény az öreg! A leányával is örökké spekulált.

Egy másik hang váltig bizonygatta.

— Pedig az a leány elemesztődött volna, ha az apja utóljára is nem egyezik bele. Annysira boldondja lett annak a fiúnak.

A Kovács Mózes úram egyik szomszédja szintén odaállott a beszélgetők közé:

— Bánta is volna az öreg! Hiszen most is csak a bedei jó termés az oka, hogy ennyire megpuhult. A minap Vársárhelyről Bedén jött keresztil s meglátta, hogy régeni Palinak a kevés birtokán is milyen rengeteg sok gabonája termett. Magam is láttam. Két akkora asztag vagyon az udvarán, hogy a kettőben van legalább is 100 kalangya búza! Ettől a két asztagtól lágyult meg a Kovács úram szive. Anélkül a lány még most is sirva nézegetne Bede felé. Annyi szent igaz.

A kapun egy cselédleány jött ki, a kitől a papné orvosságot küldött a betegnek. Nosza, körülfigyelt tüstént és vallottak erősen, hogy mi hír van odabenn?

— Jaj ne is kérdezzék! — lelkendezett a lány.

— Nagy forrósága van a betegnek és erős oldalnyílás kinozza!

A sajnálkozás mód nélkül megszálta a népet s különböző vélemények támadtak a betegség természetéről. A kinek csak valaha forrósága és oldal-szorulása volt, az mind előhozakodott vele. Az én falum ez alkalommal kivetkőzött ősi egyhangúságából: minden embernek volt valami érdekes mondanivalója. S mintha a sors kárpótolni akarta volna az unalmas multakért a jámbor embereket: újabb meglepetés mutatkozott nemsokára a nyugati égen. Ugyanis a hegy mögött, mely a falunkat Bedétől elválasztja, egész váratlanul egyszerre csak neki pirosodott az ég egy darabocská helyen. Eleinte oly formán tetszék, mintha a hegytető tülő oldaláról valami pásztortűz viága sütné fel. Hanem a világosság a levegőben csakhamar gyorsan kiszélesült s tiszta piros színe egyre szennyeseledék, míg utóljára fehéres fakó foltta halványult. Nehány pillanat múlva a hegy mögül már izzó, köd-szerű gomolyag tödultak az égre, mintha meggyuladott porfelhők volnának, melyeket ide s tova lenget, csavargat a magasságban a szél. A hegy élen szórványosan álló cserfák körrajza feketén vált ki a tüzes, pokoli háttérből.

Főltűtt a bevilágított égi mező csillagtalanná vált, mintha csillagai a tomboló tűz leáradó füstje és fojtó forrósága elől valamire szétriadtak volna. Töb-bé nem lehetett kétség, hogy oda tul égés van és pedig nagy égés, melynek felesapó lebbe a láthatarra leboruló égbolt ivate nyaldossa. A mint a Kovács M. úram kapujában diskuráló nép ezt észrevette, megdöb-benve fordult a hegy felé s zugva zsiabongva adta szájról-szájra:

Petrozsénynek van a településről törvényhatóságilag jóváhagyott szabályrendelete, mely szerint mindenki köteles a községnél 8 nap alatt itt tartózkodását bejelenteni s nemcsak személyazonosságát, de azt is igazolni, hogy miből tartja fenn magát.

És a statutumnak ez a rendelkezése szigorúan végre van hajtva. Innen van az, hogy oly sok egyén távolittatik el innen kényszerűen.

Hogy akadnak még is, akik esetleg a helyhatóság és rendőrség ellenőrzését kikerülik, ez nem bizonyítja azt, hogy minden veszedelmes egyén itt menhelyet talál, még kevésbé, hogy minden munkakerülő itt van. E szerint például Déván, vagy máshelyen egy sincsen.

Meg gondolatlanul odadobott ráfogással, kár ezt a községet olyan átkozottul sötét színben feltüntetni akarni.

Tessék csak meghagyni Petrozsényt Hunyadvármegyében s ha alig háromévtized alatt itt kultúrát tudunk teremteni s a magyar nemzeti eszmének védőbástyát emeltünk, valamint ezer és ezer tisztességes család becsületes megélhetésének alapját biztosítottuk hazai iparvállalatok létesítése által; a társadalmi és közélet kialakulásának evolúciája bizonyára kidobja azt a salakot is, mely többé-kevésbé mindenütt jelentkezik a közületek életnyilvánulásában.

Vidéki levelezés.

Livazény, 1905. évi július hó 24-én.

Tekintetes Szerkesztő úr!*)

Engedje meg, hogy a „Petrozsény és Vidéke” 29 számában közölt vezércikkre néhány megjegyzésemet megtegyem:

Petrozsény községnek azon érvelése, hogy Li-

*) Közöljük készséggel, bár mindenben nem értünk egyet a cikk célzatával és következtetéseivel. Elvünk az, hogy a közönséget érdeklő közérdekű kérdésekben az eltérő véleményeket is ismertessük.

— Egés van Bedében!

Aztán még csak lett igazi eleven élet a faluba! Nyugtalanul jártak-keltek az emberek s magyarázgatták hangosan egymásnak, hogy Bedében melyik részen lehet a tűz. Némelyek úgy vélték, hogy a pusztulás az alszegen vagyon: mások ellenben szörnyen fogatkoztak, hogy a falu déreka ég. Volt olyan, aki azzal állott elő, hogy ő világosan hallja a fölrevert harangok bugását, egynek meg úgy rémlett, hogy a jajveszék-lésből is áthajt a szél időnként egy-egy töredezett hangot. Erre csendeség lett és a tenyeréből füléhez tücsért csinálva hallgatódzott egy darabig a nép, hogy aztán ismét tovább zúgjon, vitakozzék. Benn a házban, hol a beteg feküdt, legelőször Kovács Mózes uram vette észre, hogy odakünn nincs rendjén a dolog. Szó nélkül kiosont és a kapuba kiállott. Sóbálynynya meredve nézett Bede felé s nagy figyelemmel hallgatta az emberek beszédét. Azok ugyan nem igen vigasztalták az öregot Kutasi Péter odasietett melléje és magyarázni kezdett:

— Na Kovács uram, most a szegény Régeni Pali nak is mindene tönkre ment! Látja ott fenn a hegyen azt a magánosan álló nagy, fekete szálfat? A Régeni Pali jószágá szerintem azzal éppen átellenben esik. Az a hely pedig a veszedelem kellős közepében fekszik. Ott reggelig olyan pusztaság lesz, mint a tenyeren. Tavolabbról Kovács uramnak egy régi haragosa bosszantó kárörömmel beszélt a többieknek. Ugy intézte dögát, hogy szavait a kapuból az öreg is meghallja.

— Addig válogatott a vén sáfár a leányával, a míg a vejét jól kiválasztotta!

E szavakra Kovács Mózes urammal felfordult a világ. Indulatosan kiáltotta vissza:

— Hadd el, ne busulj miattam! Ha koldus lett a völgyem: keresek majd másikat helyébe. Ugy tudom, hogy eddigelé még szabad a leányom!

zény község bizonyos része, vagyis mint egy 66 hold terület Petrozsény községhez csatoltatott, nem lehet ok arra, hogy Livazény község a kieke és Petrozsénynek közösen adományozott vásártartási jogát elvesztse, mert az átsatolt csekély terület hiányával Livazény község nem szűnt meg — község lenni, — vagyis községi jellegét el nem veszítette; s mint, hogy Livazény község tudatában volt annak, hogy Petrozsény községtől elkülönítetven külön körjegyzőséggé fog alakulni, tehát a reá háruló terhek is emelkedni fognak; csak oly feltétellel egyezett bele a 66 holdnyi terület átsatolásába, ha azáltal Livazény község az addig élvezett jogaiban és jövedelmeiben megrövidítetni nem fog; miről az 1894. évi augusztus hó 6-án az érdeklét két község képviselőtestületének közgyűlésében felvett jegyzőkönyvben foglalt egyezség igazolja.

A mennyiben pedig Petrozsény az átsatolt területhez Livazény község jó indálatu hozzájárulásával jutott, még azon esetben is méltányolnia kellene Petrozsény község a vele szembe jóindulatot tanúsított társközség jogait, ha azok különben biztosítva nem volnának, s ha Livazény község a terület elengedését a fenneb idézett feltételekhez nem kötötte volna.

Livazény község lakóházaainak szétszortasága a vásártartási jog tekintetétől ez idő szerint ép oly kevésbé jöhet mérlegelés alá, mint jött akkor, midőn a vásártartási jog elnyerésének ideje óta a jogigény szempontjából figyelembe vehető körülmények sem az egyik sem a másik községben nem változtak.

A mint rohamosan fejlődik Petrozsény, oly mértékben fejlődik Livazény község is, különösen Aninosza bányatelep, mert a vásártartási jog elnyerése óta a lakosság száma nagyon szaporodott és a lelkek száma évről-évre emelkedik.

Petrozsény községnek azon állítása, hogy Livazény községnek piac- és vásártartására alkalmas területe nincsen, nem felel meg a valóságnak, mert Livazény község még mindig abba a helyzetbe van, hogy a saját területén bár mily nagyságu vásár- és

piactereket sokkal könnyebben szerezhet meg mint Petrozsény község.**)

Ha Livazény község a jelenleg használt piac- és vásárterek megvásárlási és berendezési költségeihez nem járult, annak tulajdonítható, hogy Petrozsény község talán számítva arra, miszerint egyedül szerezze meg a területet, ebbe is egy okot fog találni a társközség vásártartási jogalapjának a megingatására; Livazény községet a terek megvásárlási és berendezési szándékáról, s annak megvalósításáról nem értesítette, sem a költségek felerészbeni fedezésére felnem hívta, különben alkalma lett volna Livazény községnek a közös ügy egyoldalu lefolyását korlátozni és saját jogos érdekeit megvédelmezni.

Ezek alapján Livazény község kívánsága az, hogy Petrozsény és Livazény községek által közösen megszerzett vásártartási jog mint eddig, úgy ezentul is közös maradjon, a jövedelmek és kiadások egyenlően felosztassanak a két község között.

Tisztelettel
Bocsáth Mihály,
körjegyző.

**) Eszerint tehát nagyon is indokolt Petrozsény községnek a lapunk 29 számának vezető cikkében ismertett ama törekvése, hogy a Livazény és Petrozsény községeknek adományozott vásártartási jogra nézve fennálló közösség mindkét község érdekének sérelme nélkül legyen megszüntetve. Abban tehát nem lehet jogsérelm, ha Livazény a vásártartási jogot a saját területén kizárólag gyakorolja és az ebből folyó jövedelemhez Petrozsény igényt nem tart.

Szerk.

Bokrétaünnep.

Petrozsény Redout-ja, a Salgótarjáni Kőszénbánya Társulat hatalmas reprezentációs palotája építésénél a falmagasságot befektették, sőt nagyrészt már a fedélgerendázat is a helyén van.

Az ily alkalommal szokásos bokréta-ünnepet szombaton f. hó 29-én tartották, midőn az építő bányatársulat és Sternberg Bertalan építésvállalkozó megvendégelték az összes kőműves és ács munkásokat.

Már délután 6 órakor beszüntették a munkát s a bányatársulat zenekara rázendítette a Rákóczy- és több indulót. Az épülő kaszinó előtti téren hullámozott a közönség, majd a közben megmosakodott munkások az

iparkodott valahogy a hegytetőre jutni; lefelé majd csak könnyebb lesz a menés.

— Édes jó Istenem! csak most ne fordulj el tőlem! — fohászzkodott fel.

Mire felért a mezei csorgóhoz, kénytelen volt kissé megállni. Szédült a feje és a szeme anynyira káprázott, hogy alig vala képes az ösvényt maga előtt megtartani. Letérdelt és a csorgó jéghegy vizéből szaporán mohósággal ivott a mi egyelőre némileg újból megerősítette. Azzal tovább vonszolta magát a gyilkos meredeken. A tető nem volt immár messze. Egy pártor ösztönyszerűleg megállott és szorongva figyelt, hogy nem hall-e valamit. Nyilván a torony is legett, azért némák a harangok. Különbözn ide már hallatszani kéne a harangozásnak... És újból csak ment, ment föl felé az utján, míg nagy későre kiért a hegy tetejére, honnan Bedébe már kényelmesen bélehetett látni. Békességesen feküdt a falu lent a sötét völgyben melyből mindössze csak egy pár kutya vonítása üvöltött ki hozzá. Nem volt ott semmi baj. Az a nagy tűz, melynek családja világa az égről rémítgette, jóval túl pusztított Bedén, valahol Harasztikerek táján Régeni Pali megkönnyebülve sóhajtott fel:

— Csakhogy így van!

Nyomban vissza akart térni, hogy a vigasztaló hirt Eszternek megvigye. Azonban szeme előtt egyszerre még sötétebb lett minden, lába alól kiszaladtott a föld és eszméletlenül esett össze a tövises avarban. Ugy akadtott rá hajnal felé egy határpártor, a ki haza vitte valahogy Bedébe, hogy aztán onnan többet soha se távozzék. Ott fekszik a czipteremben.

Ami falunkba pedig ismét a régi egyhangú csendes élet folyik. Nincs semmi újság, nincs semmi változás, csak Kovács Mózes uram ment össze erősen. Órákhozszat elálldogál otthon a tornácban s fásnlant maga elé bámulva tűnődik. Bűnbánólag folyvást azon öli magát: mit tudjon Eszterrel csinálni, hogy ez az egyetlen gyermeke napról-napra ne fonnyadjon, ne hervadjon így a szeme előtt?...

ez alkalomra készített asztalok mellé telepedtek, mialatt a zászlókkal s zöldgalyakkal díszített oromzaton előlépett Bubik Jenő okl. építőmester s a munka ünnepét és az épület jelentőségét szépen tolmácsoló következő beszéd kíséretében üritett áldomás poharakat:

Nagyérdemű közönség!

Az emberi ész és kéz munkájának nem kis jelentőségű alkotása ez az építmény, melynek falazatát a tervezett magasságig emeli Isten segített.

Ime, szilárd alapon áll a fal, mely a monumentális alkotás befejezését várja. — Isten segédelmével meg lesz ez is, hogy legyen hirdetője a Salgótarjáni Közsébbányára Részvény-Társulat áldozatkészségének, a mellyel itt a határszélen nem csak ezer — és ezer ember tisztességét megélhetését biztosítja, hanem védműveket emel a hazafiasságnak, a nemzeti eszmének.

Ez az építmény is ezt a magasztos célt szolgálja. — Hirdeti, hogy hódítást tett itt a kultúra. — És azok a honfiak, a kik a szellemi munkában kimerülve ezekbe a csarnokokba térnek tüdölni s társadalmi uton terjesztetni, megbeszélni s érlelni azokat az eszméket, melyek a köz- és társadalmi életnek, sőt egyeseknek is javára szolgálnak és a magyarság szent ügyét mozditják elő.

Hálás elismeréssel emlékezem meg tehát munkástársaim nevében is a mai ünnepélyes alkalommal a hazafias és áldozatkész bányatársulatról, különösen is, és elsősorban méltóságos dr. Chori Ferencz főrendiházi tag úrról, ki, mint a nagy iparvállalat buzgó és nagy tudású elnöke vezetője jóindulattal megvalósította ezen díszes épület létrehozását.

Egészségére üritem e poharat!

Éljen!

Éltetem a Salgótarjáni Közsébbányára Részvény-Társulat központi igazgatóságát; ezen hazai érdeket előmozdító nagy iparvállalat szellemi vezetőit, különösen is a központi igazgatóság jelenlévő képviselőjét nagyságos Róth Flóris igazgató urat.

Éljen!

A mióta a Salgótarjáni Közsébbányára Részvény-Társulat üzembe vette az itteni bányákat, minden téren a magyarosodás örvendetes jelenségeivel találkozunk.

Kimagasló érdeme van ebben Andreics János kir. bányatanácsos, petrozsényi bányagazgató urnak, ki nagyban előmozdította ennek az épületnek létrejöttét.

Éljen!

Éltetem az épület tervezőjét Fleischel Róbert budapesti műépítész urat, a ki nagy szaktudással, izléssel oldotta meg feladatát.

Éljen!

Éljen Henrich Viktor gondnok úr, ki nagy buzgalommal és szaktudással vezeti és ellenőrzi az építkezést.

Továbbá éljenek mindazok, kik akár közvetve akár közvetlenül ezen épület létrejöttével közreműködtek.

Éljen!

Rudolf József, bányagondnok.

Bartholos Árpád, bányamérnök.

Schreiner József, titkár.

Ehrenberg Benó, anyagszertári gondnok.

Tóth Sándor munkavezető.

Dunay Mihály ácsmester.

Éltetem Sternberg Bertalan építési vállalkozó urat, akinek munkásságát Petrozsényben és vidékén már több kiváló építészeti alkotás dicséri. — Adja Isten, hogy ezen újabb vállalkozását is sikeresen befejezhesse, tudásának tevékenységének újabb dicséretére.

Isten éltesse Sternberg építési vállalkozó urat!

Ennek a községnek hatóságát, minden rendű és rangú lakosát az Urísten éltesse!

Végül kedves munkatársaim, kiknek feladatuk jutott, hogy a mit az elme tudása, szakértelme tervezett, kezünk munkájával, verejtékkel, sokszor életünk kockáztatásával létrehozzuk, titeket névtelen napszamosok az Urísten tartson meg, óvjon meg minden veszedelemtől, s legyen fáradságtoknak igazi jutalma az, hogy észrevétlenül dolgoztok a hon területén.

Éljen a haza!

Minden pohár kiürítésénél felviharzott az éljenzés s a szónok a magasból ledobta az üres poharakat, melyekért különösen a gyermeksereg egymáson törtetve kapkodott.

A bográcsokban szabadtüznél főtt izletes gulyásból a nagyszámmal megjelen urnók és urak is ettek számosan.

Lapunk zártakor még szól a zene, hangzik a dal s ürülnek az áldomás poharak.

A munkának ez a szép ünnepe sokáig emlékezetes lesz azoknak a kik jelen voltak.

A petrozsényi tanuló ifjak mulatsága.

Sasszárnyakon repülnek az évek. Az ifjak öregekké a gyermekek ifjakká válnak. Csak egy dolog örök a földön, a természet. Ki tudná megmondani, hányszor bujt már tavaszi mezbe, hányszor látta el erdeit friss lombokkal, viszont hányszor borult őszbe az erdő a mező s minden, hogy tavasszal új hajtásnak adjon erőt. A természetnek talán a legfűresőbb teremtménye az ifjúság. Ez is minden évben változik, mint maga a természet; de az újszülött megint csak olyan, mint a régi volt. A petrozsényi ifjúság talán legbecsézettebb gyermeke a természetnek. Közel van mindig az ifjakhoz, erdőnek, mezőnek, liliumnak az a sok mindenféle változata. S ezek az érzékeny ifju kebelét megacélozzák, felkeltik benne a szeretetet, a tudás vágyát, elméjét megtöltik szenderítő fantáziával. Az ilyen ifjúságban nem terem burján ez nem tagadja meg önmagát. S ha mégis Petrozsény már nem elégti ismeretvágyát, akkor fájo szívvel bár, de mégis ithagya szülőföldét, hegyeivel, folyóival és némelyik amitől legnehezebb a válán az ideáljával. De első a viszontlátás napja. Megérkezik az ifju dobogó szívvel. Viszontlátja mindazokat akiket már rég nem látott. Fejét büszkén emeli magasra ama boldogító érzés tudatában, hogy szülőföldjének nem szegyet, hanem büszkeséget hozott. S mikor a sok szép kis lánynak is újra betekinhet a szemébe, akkor már annyira jutott, hogy vigadni, örülni, táncolni akar. Ilyen vig kedélyes mulatságban volt részünk gyönyörködni az előbbi évek szokásaihoz mérten a mult szombaton is. Bánatos arcot, oh dehogy; csak mosolygó ábrándos leányszemeket, gondos, óvatos, féltékeny mamákat és gondos, sőt pénzt kuporgató fősvényt, vagy (ritkán) kevésbé fősvényt — de annál gondosabb — apákat varázsolt oda a buzgó ifju rendezőség.

A táncot hangverseny előzte, amelyben kimutatták az ifjak gyakorlott tehetségüket, képességüket. Ki, hogy tud szavalni, zenélni stb. Mondhatjuk s ez kritika legyen a szereplőknek mindenik megállja helyét. Csorba Ferencz ügyesen kidolgozott felolvasását a Druckról elismeréssel jutalmazta a közönség. A második szám egy zeneszám volt, amelyet Schäffer Lipót és Ott Vilmos adtak elő oly ügyességgel, hogy szerepüket ráadás-képpen „János Vitéz” egy részletével kellett megtoldaniuk. Játékukat biztosság és ügyesség jellemzi. Ezután Cserba Jenő, Vörösmartytól Mihály „Vén cigány”-ját szavalta el nagy hatás mellett. A negyedik szám ismét zeneszám volt, amelyben Schäffer és Ott még inkább kiérdemelték a hallgatóság teljes meglegedését. Végül Schwarcz Mór Rudnyásköz Gyulától „Mama kedvence” című monologjával igyekezett elérni azt, hogy a publikum kedvence is legyen. Hogy ezt elérte-e azt csak a publikum tudná megmondani. A hangverseny után reggelig tartó tánc következett. Ennek végeztével pedig oly dárúd, amelyen még az öregek is annyira megfajadtak, hogy a leghűzebb diák nótát kezdtek énekelni a mely így hangzik: „Ha diák vagy ne tanulj.” Így végződött és talán így lesz jövőre is mert az ifjúság arany; amely mindig arany marad.

És az istennek mindenkor legbecsebb ajándéka lesz a fiatalság. Ezt a becses adományt meg kell becsülni, fel kell használni.

— „Gaudemus igitur, juvenes dum sumus!”

A jól sikerült mulatságban a következő hölgyek vettek részt:

A s s z o n y o k: Bartalits Jánosné, Becker Dávidné, Czinner Fülöpne, Csillag Gusztávné, Dombora Lászlóné, Fodor Jánosné, Feuerwerker Józsefné, Gross Hermanné, Grausam Károlyné, Grossmann Eliásné, Hermann Izidorné, Hermann Adolfné, Jakabfi Rezsóné, Jónap Ignáczné, Junger Simonné, Junger Samuné, Kádár Józsefné, Kodra Gyuláné, Lilienthal Gyuláné, Muntyán Tivadarné, Ott Mátyásné, Pick Samuné, Sternberg Bertalanné, Salamon Ignáczné, Simon Józsefné, Schäffer Mihályné, Szűszer Bernátné, Szűszer Mihályné, Ullmann Lipótné, Dr. Weisz Józsefné.

L á n y o k: Braun Juliska, Bartalits Teréz, Csillag Rózi, Figuli Irén, Fodor Aranka és Emma, Grossmann Anna, Gross Margit, Györke Paula, Gross Margit, Grünfeld Ida és Heléna, Jónap Regina és Berta, Junger Sarolta és Miczi, Junger Bianka, Kodra Olga és Irén, Kohn Irén és Lotti, Kaufmann Róza, Mózes Fáni és Gizella, Ridwal Agatha, Sternberg Olga, Salamon Nelli, Szűszer Irma és Gizella, Schäffer Katicza, Wagner Szidonia és Weisz Helén.

A táncos fiatalság derekasan kitett magáért. Akik jelen voltak, egy kellemesen töltött táncmulatság emlékével távoztak kiváló-kiviradtkor.

*) Kedvezően nyilatkozott ám! Szerk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Lelkészváltások.** Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi róm. katolikus püspök intézkedése folytán Hunyadvármegye területén nagyobb mérvű helyesere történt a róm. kath. egyházakban. Gróf Toldalagi Samu petrozsényi volt plébános Alsó-Kapnikra lett áthelyezve. Buday János lupényi plébános áthelyeztetett Petrezsénybe az átvétel hivatalos uton már meg is történt Lány Gyula hátszegi alesperes plébános közreműködésével. Az állást augusztus elsején foglalja el az új plébános. Gratulálunk az új petrozsényi plébános előléptetéséhez, már csak azért is, mert valódi otthonának mindig Petrezsényt tartja. Sikert kívánunk munkálkodásához. Lupénybe plébánosnak a volt nagyági pap lett áthelyezve, a nagyági plébánia ügyeit Husek Gyula petrozsényi volt káplán, jelenben Csértés-hondoli plébánosra bízta felsőbb hatósága.

— **Esküvő.** Erdős László petrozsényi járási m. kir. állatorvos szombaton, augusztus hó 5-én délután 5 és fél órákor esküszik örök hűséget Czuppony Ilonka urhölgynek a büki ág. evangélikus templomban.

— **Házasságkötés.** Korn Feivel csimpai magán-hivatalnok augusztus hó 15-én d. u. 5 órákor tartja esküvőjét Csimpán Sámuel Adolf ottani kereskedő leányával Sámuel Lenkével.

— **Elserencsétlenedett** f. hó 21-én a petrozsényi nyugati bányában Duffek Richárd, a nagyági bányaiskola harmadéves növendéke. Haza jött a szünidőre a szüleihez s hogy szakbavágó gyakorlatot szerezzen, miként az előző években, most is az itteni közsébbányánál kért és nyert a szünidőre alkalmazást. Bent foglalatokodott e hó 21-én a bányában, hol csilléken szállították ki a szenet. Midőn egy szénnel megrakott csille közelébe felé, a csillénél volt fű távolról figyelmeztette, hogy álljon félre. Ő azonban előre futott, ott hagyva a bányamécset s a sötétben lehuzodott a támoszlopok mellett éppen ott, a hol egy oszlop annyira kiállott, hogy a szerencsétlen ifju feje a csille és az oszlop közé szorult s agyrongcsolás következtén négy napi szenvedés után kiszenvedett. Folyó hó 26-án délután 4 órákor megható részvét s a bányazenekar gyászindulói mellett kísérték örömnnyugalomra a szép reményű 17 éves ifjut, akivel sirbaszállt a bánattól megtört szülők öröme, reménysége. A melyen sujtott család az alábbi gyászjelentést adta ki:

„Alólírottak úgy a maguk, mint az összes rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a felejtethetlen jó fű és testvér Richárd folyó hó 25-én reggel 6 órákor, életének 17-ik évében rövid szenvedés után jobblétre szenderült. A boldogult földi részei folyó hó 26-án délután 4 órákor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a helybeli sírkertben örök nyugalomra helyezni. Áldás és béke hamvaira! Petrozsény, 1905. július hó 25. Károly, Mariska, Olgas testvérek. Duffek József, Duffek Katalin mint szülők.”

— **A diákmulatságban** folyó hó 22-én felülfizettek: Graffius Vilmos 6 K. Becker Dávid 5 K. Henrik Viktor, Petrilla Parthén Lupény 4—4 K. Schreiner József, Dr. Ábrahám József 3.80—3.60 K. Spiegel Sándor, Salamon Ignác vulkán, Reingewürz Lipót vulkán, Bazilly Mihály vulkán, Schwemhammer József Lupény, 3—3 K. Székely Jenő Petrilla, Pokorny Oszkár 2.60—2.60 K. Schäffer Mihály, Gross István, Weisz Mór, Muntyán Tivadar, Csillag Gusztáv Lupény, Grausam Károly, N. N., Ungár Sándor N.-Baár, Dima Gusztáv Lupény, Grausam József Lupény, Schäffer Samu Lupény, Régeni József vulkán 2—2 K. Ridvald István, Löwy fivérek Csimpa, N. N. 1.20—1.20 K. Hermann Adolf, Hermann Izidor vulkán, Ott Mátyás, Kotoroj Péter Lupény, Szűszer Mihály, Deszberg Antal, Truber Sámuel, Opra J., Szokup István Hátszeg, Izrael Mór, Junger Samuné 1—1 K. Özv. Feit Adolfné, Priváry Géza, Esztergályos Ágoston, ifj. Junger József, Dima János Lupény, Kozák Lajos, Kohn Samu, Herz Béla, Sternberg Bertalan, Zelman Ernő Budapest, Dr. Weisz József, N. N., Odor Lajos, Korpádi Sebestyén 60—60 fillér. Kekel János 20 fillér. Összesen 93 korona 60 fillér. A bevétel volt 293 kor 60 fill., a kiadás 170 kor. 28 fill., a petrozsényi gimnázium javára átadott tisztajövedelem 123 korona 32 fillér.

— **Felülfizetés.** A petrillai bányászifjúság által f. hó 23-án Kailing Károly vendéglő helyiségeiben rendezett jótékonycélszerű táncvigalom alkalmával felülfizettek: Grosek Viktor 1 korona, Domos György 1 korona.

— **Halalozás.** Rédler József közbeesülésben állott tiszt és munkás petrozsényi polgár váratlan haláláról a mélyen szomorodott család az alábbi gyászjelentést adta ki:

„Alólírottak úgy a maguk, mint az összes rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a felejthetetlen jó férj, apa, testvér, sógor és rokon Rédler József vállalkozó, folyó évi július hó 27-én este fél 8 órakor, életének 37-ik, boldog házasságának 16 ik évében rövid szenvedés után jobblétre szenderült. A boldogult földi részei folyó hó 29-én délután 3 órakor fognak Dilzsáról behozatni és a róm. kath. egyház szer-tartása szerint a petrozsényi sírkertben örök nyugalomra helyezni. Áldás és béke halmvaira! Dilzsa, 1905. július hó 28-án. Mariska, Juliska, József gyermekei. Özvegy Rédler Józsefné szül.: Jurányics Mari neje. Rédler Károly, Rédler Antal testvérek. Rédler Károlyné, Rédler Antalné sógornők. Rédler József unoka.”

— **A petrozsényi és járási ipartestület** békeltető bizottsága a ma délután 3 órakor tartandó választó közgyűlés 16 segédt választ a megjelenő tagok számára, a következők közül.

— **A petrozsényi és járási ipartestület** mint évenként az idén is augusztus hó 20-án zászlószentelésének 8-ik évfordulója alkalmából táncmulatságot rendez a Wagner-szálloda összes termeiben és a kertté alakítandó udvarhelyiségekben. A mulatság délután 4 órakor veszi kezdetét s este tízjátek lesz. A meghívottak legközelebb szétküldi a megalakult rendező bizottság.

— **A petrozsényi iparostanonciskola** felügyelőbizottsága f. hó 27-én d. u. 5 órakor Schreiner József elnöke mellett ülést, melyen folyó ügyek elintézésén kívül megállapította a felügyelő bizottság az 1905–1906 évi költségvetést, mely szerint a bevétel 3544 korona a kiadás 1803 kor 49 fill. s az 1740 kor. 51 fillér hiány fedezete iránt az előjáróság a kultuszminiszteriumhoz felterjesztést intézett. Az évről jelentést jövő számunkban ismertetjük.

— **Munka közben** súlyosan megsérült folyó hó 22-én Bassó Alajos olasz származású kőműves, aki a esetatyé-bóli vasúti alagutnál kőműves munkát végzett s egy kődarabb reáesett. A súlyosan megsérült egyént petrozsényi-derenyesti lakására szállították, hol orvosi gyógykezelés s gondos ápolásban részesül. Sérülése nem veszélyes, de a saját, vigyázatlansága folytán 5–6 héti munkakeptelen lesz.

— **Elgázolás.** Hebegyán István petrozsényi bányamunkás Helena nevű 17 éves süket-néma leányát f. hó 23-án délután Petrozsényből Lupény felé indult 9476. szám tehervonat az 53 sz. jelzőoszlopnál elgázolta s mintegy 30 méternyi távolságra hurcolta mialatt a szerencsétlen leány életveszélyes sérüléseket szenvedett. A vonatvezető gépész észrevette, hogy a leány közvetlenül a vasúti vágány mellett haladt s megadta többszörösen a figyelmeztető jelt, amit az illető természetesen nem hallott s midőn a leány nem tért ki, már távolról fékezte a vonatot, de megállítani a lejtős pályán hirtelen nem lehetett s így a vonatvezetőt a süket-néma leány elserencsétlenedése miatt mulasztás, vagy felelősség nem terhelheti.

— **Hangverseny,** Veres Sándor a m. kir. opera-színház volt baritonistája, Tamási József dal-komikus és V. Molnár Erzi operett-énekesnő f. hó 29-én és 30-án este Petrozsényben a Wagner szálloda nagytermében hangversenyt rendeznek s népdalokat, operetteket és kuplékat adnak elő.

— **A nagybaári gör. kath. templom** javára az ottani hitközség előjárósága augusztus hó 13-án este 8 órakor Nagybaáron Gárbea Tanasio helyiségekben táncmulatságot rendez. Személyjegy 1 kor. 20 fill., családijegy 3 kor. Felülfizetések köszöntettel fogad s hírlapilag nyugtáz a hitközség előjárósága.

— **Gyalog átjáró a Maleán.** Régota nyilvánuló köz-hajtásnak tesz eleget a vármegyei m. kir. államépítészeti hivatal azáltal, hogy a Malea patakon az állami uton levő közlekedési hid mellett külön gyalogátjárót létesít. Az ovodakert melletti járda folytatásaként Szokol Miklós háza előtti járdával lesz összekötve s a meglévőhidhez építve a gyalog-átjáró, minek legközelebbi kiépítésével sok szülőnek megszűnik szörnyű aggodása gyermekeikért a kik a keskeny hídon sokszor ki voltak téve a veszélynek, hogy a csordáról hajtott tehének, vagy a kocsik elgázolják, vagy a mélységbe taszítják. De a személybiztonságtól eltekintve a közlekedés akadálytalan lebonyolítása is szükségessé tette a gyalogátjáró elkülönítését.

— **A flóbert és az éneklő madarak** Ezen a címen nagyon is megszívlelhető czikkecske jelent meg a „Hu-

nyadvármegye” folyó hó 27-iki számában. A dévai rendőrkapitány figyelmét hívja fel az alábbi felsoroltak elintézésére. Nem vagyunk ugyan még rendezett tanácsu város, de azért lehetünk és vagyunk rendezett tanácsu nagyközség, ahol nincs ugyan rendőrkapitány, de van rendőrmester. Nálunk bizonyára van annyi éneklő madár és flóberes atyafi, mint Déván. Itt is elfogadhatónak tartjuk az indítványt. Addig is felette szükséges volna bármily csekély intézkedés, a míg az alapszabályait felterjesztett állatvédő egyesület működését megkezdheti. Az indítvány a következő: „A flóbert és az éneklő madarak.

A flóbert és az éneklő madarak. Felhívjuk a rendőrkapitány ur figyelmét a flóberes hadsereg vadászataira, amely nap-nap után foly. Nagyszámu flóbernek kell lenni a városban, mert bármerre járjon az ember: mezőn, erdőben, szőlőskertekben, mindenütt két, három csapat gyereket lát, kik közül egy pár flóberrel van felfegyverkezve s az éneklő madarakra rendszeres vadászatot tartanak. Szép ez a vadászati játék, de ezen segíteni kell, mert ma holnap nincsen éneklő madarunk, de lesz számtalan ártalmas rovarunk, melytől aztán nem tudunk szabadulni. Különb is a törvényt szigorúan védi az ártatlan állatokat, csak a törvényt végre kell hajtani. Felkérjük a rendőrkapitányt, hogy nézessen rendőreivel utána és a tettenértet szigorúan büntesse meg.”

NYILTTÉR *)

Köszönet nyilvánítás.

Forrón szeretett fiunk: Duffek Richárd váratlan elhalálása szomorú alkalmából a vigasztaló részvét megnyilatkozása oly széles körben nyilvánult, hogy azért bánatos szívünk háláját és köszöntét ezuton is kifejezni kötelességünknek ismerjük. Hálával tisztezzük nagy. Henrich Viktor bányagondnok urnak felejthetetlen gyermekünk elserencsétlenedése alkalmából tanusított jóindulatát; tek. dr. Nesztor Kamil bányaorvos ur buzgó s önfeláldozó fáradozásáért, melyet a gyógykezelés körül kifejtett; továbbá a főtisztelendő ápolónővéreknek a szeretetteljes gondos ápolásáért.

Petrozsény, 1905 július 28.

Duffek József

és neje.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Szálloda-és vendéglő megnyitás.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke nagyérdemű közönségének, valamint az utazó és kiránduló közönségének mely tisztelettel tudomására hozni, hogy a teljesen és czélszerűen átalakított volt »Bukarest« szállodát és vendéglőt Petrozsény főutcájában

EMKE

elnevezés alatt 1905. évi július hó 23-án, vasárnap, zene mellett megnyitom.

A legmesszebb menő anyagi áldozattal az igényeknek megfelelően rendeztem be, úgy a szállodát, valamint a vendéglőt. Jó, izletes, hideg és meleg ételek, kitűnő italok előékeny és jutányos kiszolgálásával arra fogok törekedni, hogy a n. é. közönség tisztelettel kért pártolását kiérdemeljem.

Acetylen-világítás, francia biliárd-asztal, napoként jó zene.

Étkezésre abonens urakat jutányosan elvállalok.

Szíves támogatást kér:

HERCZ MÓR.

vendéglős és szállodás

2-3

Ajánlok,

Hasáb bükkfát ölenként felrakva, szállíthatók nagyobb mennyiségben is.

Szíves ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Egy 98 □-ól háztelek a vágóhid-utcán a Salgótarjáni kb. területtel szemben, utcára nyíló, szabad kézből eladó.

Cím: a kiadoba.

Hirdetéseket mérsékelt áron elfogad e lap kiadóhivatala.

A „PESTI NAPLÓ” új karácsonyi ajándéka.

Modern Magyar Festőművészek

a czime új kiadványunknak, melyet 1905. évi karácsonyi ajándéku szántunk t. előfizetőinknek.

Ez új ajándékművünk, noha folytatása és kiegészítő része lesz a „Magyar Festőművészet Album”-nak, mégis mint teljesen önálló mű gyönyörű foglalatra lesz a modern magyar festőművészet remekeinek.

Eddigi karácsonyi ajándékaink is a magyar irodalmat és magyar művészetet szolgálták, nagyszabású és nagyértékű diszművek- százezernyi példányaival terjesztve el a magyar költészet és festőművészet nagyjainak alkotásait. A remekművek e diszes sorozatát folytatja most a „Pesti napló” új és minden eddigi ajándékát tulszárnyaló diszművel: a **Modern Magyar Festőművészek-kel.**

Ötven nagyszabású festményt szemeltünk ki a modern magyar festők alkotásaiból, nagyrészt mesteri kivitelű műlapokon és gyönyörű, több színnyomású képekben.

Ezenkívül be fogjuk mutatni e műben jelesebb festőink vonzóan megírt életrajzát. A szöveget, amely a modern magyar festőművészet történelmét fogja tárgyalni, elsőrendű esztétikusaink könnyed előadásában, színes képek és rajzok fogják tarkítani. Albumunk külső formájában is követni fogja eddigi törekvéseinket és a magyar könyvkötőiparművészet újabb alkotása lesz.

Ezt az új, páratlan diszt ajándékunkat megkapja karácsonyra állandó előfizetőinkön kívül minden új előfizető is, aki mostantól kezdve egy évre megszakítás nélkül a Pesti Naplóra előfizet. Az előfizetés fél- és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető.

Előfizetési ár: 1 évre 28 kor. 1/2 évre 14 kor. 1/4 évre 7 kor. 1 hóra 2 kor. 40 fillér.

— Mutatványszámot szívesen küldünk.

Tisztelettel: a „Pesti Napló” kiadóhivatala.